

■ kon

„figyeltem anyámat. ha eljön az idő, bemegy a kamrába. a rossz lábú asztalról fölveszi a zöld tálat. a zsákból merít egy bögre kukoricát, két bögre búzát. összerázogatja.

hosszú favályú a járda mellett, tyúkok, kacsák kapkodják a szemet, nagy a túlekedés, anyám a vályú felénél tart. kezében a tál, felsőteste enyhén előredől. anyám feje aránytalanul kicsi a terebélyes törzsön a széles csípő, a nagy has fölött. magas szárú cipő, ráncolt kockás szoknya, bekecs, alul a bélés kitüremkedik. nincs kendő a fején, ritka alkalom, látszik gondosan hátrafésült feketéje a tekintélyes konttyal. profilját felissza a fehér háttér. istállófal, de nem bántam megfelelően a fénnel. nincs árnyék, ezért is tűnik úgy: a háttér a semmi. egy rossz kabát lóg a semmire akasztva. anyám bármelyik pillanatban kiesik a képből.”

(n. tóth anikó: fényzilánkok)

figyeltem anyámat ahogy figyeltem a fákat is télvíz idején mikor nagyon erősen fúj a szél¹

hogya meg ne fázzak anyám a számat erősen bekötötte hogy csorgott a nyálam vizes lett a sálam talán köveket is kellett volna a zsebembe rakni nem sokat

¹ anyám becsukta a zsalugáterekeket
vihar volt a szél óránként 110-zel fújt
nem esett és nem villámlott
csak a kossuth rádió szólt
a konyhában
miközben anyám csak csukogatott
egy szekrényajtót
egy fiókot
egy könyvet

a vihar kicsavarta apám ánízsbokrát
és elfújta a szárítókötelet
anyám pedig a konyhában
végül becsukta önmagát

csak éppen annyit hogy tíz centitől magasabbra ne emelkedjek fel a földről
anyám még ilyenkor is kiteregette a lepedőket a fagy megkeményítette őket
nehéznek lettek és hidegek ha beléjük kapaszkodtam felrepültem a mennybe
lepedőstül de anyám mindig utánam jött

kacsák nem voltak csak tyúkok ahogy most is de nem anyám etette őket
hanem apám és a késsel elnyiszálta a nyakukat nem a látvány zavart hanem
a hang ahogy a fém tollat majd bőrt ér eddig féltem a vértől de anyám késén
kezén még a tyúk nyakán is olyan meleg volt olyan nem emberi hogy titokban
vért kívántam az összes szárnyas halálát a kopasztást
látni szerettem volna újra és újra hogy anyám felnyitja a tyúkok hasát kidobja
a belet a macskának óvatosan kiszedi a belső szerveket és a vándlingba hajítja

elképzelem milyen lenne anyám kezében a tállal (benne egy bögre búza egy
bögre kukorica) összerázza ahogy összerázza az én életemet is (benne egy
bögre hamu egy bögre gyémánt) kétoldalt talán tyúkok talán kacsák mindegy
anyám talán szórja is a kaját meg nem is enyhén előregörnyed kilátszik barna
térde a kockás rakott szoknya felcsúszott a láb a papucsból kiesett anyám me-
zítláb megy az állatok között mellette a kutya sündörög próbálja nyalogatni
anyám lábujjait de ő nem hagyja magát
a kissöprű a levegőbe emelkedik

elképzelem anyámat ilyennek még ha tudom is hogy ez a nő valójában a
nagyanyám² mert anyám egészében véve más nincs árnyéka és mozdulatlan
ha nem pislogna olyan lenne mint egy ikon
érződik a szagán

² nagymama kibontotta a hajfonatait
kifésülte a hullámokat
a fodrok kirepültek a nyitott ablakon

amikor nagymama háromszáz éves lett
gyorsan becsukta utánuk az ablakot
még a zsalugátereket is behajította

lassan feltámadt a szél
a ribizlibokor árnyékában
a fekete macska a szája szélét nyalogatta
és hirtelen
mielőtt a légáram belekapott volna
a fehér zuhatag után nyúlt

az olajfesték néhol már elveszítette eredeti színét kopott lett néhol karcolt a kép de a szaga ugyanolyan – erős ha mélyen beszívom az orrlyukaimba megfájdul a fejem annyira tömény

hogya anyám bármikor kieshetne a képből azt nem hiszem talán azért mert ő maga a kép

hogya lovagolna a semmi tetején azt sem hiszem talán azért mert anyám mozdulatlan mint egy ikon a semmibe néz

a haja is csupaszon van sosem kötötte be a fejét pedig szeretném ahogy azt is hogya felhúzza a bekecset magára terítse a ködmönt vagy bármit húzzon fel egy csomó szoknyát alsót és felsőt ahhoz kötényt és menjen be a tiszta szobába feküdjön a dunnák alá hogya jöjjön már le onnan a falról hagyja ott a falióra és korondi tányér unalmas társaságát és végre éljen hús-vér életet

de anyám nem jön³

a tekintet (semmibe néz mozdulatlan ikon-szem) marad ugyanaz változatlanul

hogya ilyenkor aztán mit tegyen az ember azt hiszem kopasztást akar vagy te-regetést talán etetést is azt akarja hogya tömjék meg vagy legalábbis küldjék el a jó bűdös francba hogya legyen honnan visszajönnie mert anélkül nem megy

³ talán azt hiszi túl lehet jutni a múlt apró (!) történésén hogya egy könnyed motiválatlannak tűnő mozdulattal át lehet lépni és tovább lehet menni de nem szép lassan mint ahogy a szókészletéből a fogalmak tűnnek el hogya ezáltal végül minden gondolatnak a végét vegye hanem hirtelen és ellentmondást nem tűrően hogya még annyi se legyen hogya háta közepén érzi a tekintetet az oly sokszor haragos szinte már homlokot szomorító a szemöldök kurta-cifra (inkább ráncolt táncoló) játéka miatt

hogya úgy lehet kísértalni hogya hátra se kell nézni hogya egyszerűen a múlt apró (!) történése egy pillanat leforgása alatt halványítsa el alakját hogya még görbe teste sziluettje is a ködbe vesszen ahogy ő is észrevétlenül törlésjelet tesz

-

és ekkor már nem lenne értelme jövősről-menésről és figyelemről írni és arról sem hogya kezében a bögrét (benne egy marék búza egy marék kukorica) rázza ahogy egy életet összeráz (benne már nem egy marék hamu és nem egy marék gyémánt) mert ekkor már számára nincs bögre

nem jön mert számára a múlt apró (!) történése végérvényesen múlttá vált ahogy elméjéből szép lassan kitörlődtek a gondolatok is

hogya anyám csak egy kép = anyám feje üres belül

még nincs télvíz ideje és a szél se fúj⁴ és anyám is még mindig ott beszélget a faliórával minden percben megkérdezi hogy mennyi van még hátra és a falióra három hétig számol aztán újra kezdi és a szobában elszégyellik magukat a szigorú tekintetű festett szentek

⁴ anyám nem csukta be a zsalugátereket
nem volt vihar és a szél se fúj
nem esett és nem villámlott
csak a kossuth rádió szólt
a konyhában
miközben anyám csak sürgölődött
mint egy macska a láb alatt
olyan volt anyám járása az egész alakja
egy szekrényajtó
egy fiók
egy könyv
alatt lábatlankodott ha lehet ilyesmit csinálni

nem volt vihar nem csavargatott senki semmit
csak anyám a hajfűrtjét ujjá körül
így bodorítgatta és így sürgölődött
a konyhában
ahol csend volt de nem tél és hó és halál
mégis anyám
végül becsukta önmagát

